

**A Magyar Szellemi Tulajdonvédelmi Tanács
állásfoglalása
a kutatóhelyek által létrehozott szellemi alkotások kincstári vagyona tartozásáról**

A Magyar Szellemi Tulajdonvédelmi Tanács (a továbbiakban: Tanács) 2005. évi munkaterve 6. pontjának megfelelően foglalkozott a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény (a továbbiakban: innovációs törvény) valamint a 2286/2004. (XI. 17.) Korm. határozat alapján elvégzendő feladatokkal és a szellemitulajdon-kezelési szabályzatok módszertani útmutatójával.

E napirend keretében a Tanács megtárgyalta a kutatóhelyek által létrehozott szellemi alkotások kincstári vagyona tartozásának kérdéseit is.

A Tanács a véleményét az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.), az államháztartásra vonatkozó egyéb jogszabályok és az innovációs törvény rendelkezéseit alapul véve alakította ki.

A Tanács a 2005. május 27-én megtartott testületi ülésén a következő állásfoglalást fogadta el:

1) Az Áht. 109/B. §-ának c) pontja alapján az állam központi költségvetési szervei, illetve közhasznú szervezetei – ide sorolandók az innovációs törvény 18. §-a (1) bekezdésének hatálya tartozó, szellemitulajdon-kezelési szabályzat megalkotására kötelezett szervezetek is (a továbbiakban: kutatóhelyek) – esetében a közérdekű, továbbá az egyes gazdasági célú feladataik ellátásához szükséges immateriális javak a kincstári vagyona tartoznak. Az immateriális javak közé kell sorolni a szellemi alkotásokat is. A kutatóhelyek jogszabályok által meghatározott feladatköre rendkívül széles és megvalósításuk természetesen igényli a szerzői jog által védett vagy iparjogvédelmi oltalomra alkalmas alkotások, megoldások használatát. Mindebből az következik, hogy a szellemi alkotások kincstári vagyont képeznek.

A Tanács megítélése szerint azonban a szellemi alkotások kincstári vagyonná minősítése nem áll összhangban sem a szellemi alkotások természetével, sem pedig az állam innovációs célkitűzéseivel.

Az Áht. indokolása alapján a kincstári vagyon egyrészt azt a vagyontömeget jelenti, amelynek hosszabb távon kincstári tulajdonban kell maradnia, ha az állami feladatok ellátása azt szükségessé teszi, másrészt amely biztosítja az állami feladatok ellátását. Tekintettel a szellemi alkotásokhoz fűződő jogok időben korlátozott jellegére, a hosszabb távon kincstári tulajdonban tartás követelménye nehezen értelmezhető.

2) A Tanács megállapítja, hogy megkérdőjelezhető az a feltevés is, amely szerint a kutatóhelyeken létrehozott szellemi alkotások a kincstári körbe kerülve szolgálják legjobban az állami feladatok ellátását. Közismert tény, hogy a nemzetgazdaság versenyképességének javulásához nem csupán kutatás-fejlesztésre, szellemi alkotások létrehozására van szükség, hanem ugyanilyen fontos e szellemi alkotások piaci értékesítése, azaz alkalmazásuk és bevezetésük a termelésben és a szolgáltatásokban.

3) A Tanács álláspontja szerint az innováció támogatása, mint – az innovációs törvényben is meghatározott – állami feladat (amely feltételezi a piaci hasznosítást is) nagyobb prioritással rendelkezik, mint az egyes kutatóhelyek intézményi keretein belül történő hasznosítás érdekében a kincstári körben tartás.

Amennyiben a kutatóhelyek ezeket a szellemi alkotásokat ténylegesen kincstári vagyonként kezelik, az Áht., az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet és más vonatkozó jogszabályok meglehetősen korlátozzák a lehetőségeiket mind a hasznosítás terén, mind pedig a tekintetben is, hogy például egy kutatási konzorciumban a kutatóhely milyen kötelezettséget vállalhat.

4) A Tanács megállapítja, hogy az állami feladatok ellátása nem szükségképpen igényli a szellemi alkotások kincstári vagyonná minősítését, általánosságban ez inkább az állami feladat hatékony megvalósulásának ellehetetlenülését eredményezné. Az állami vagyon hasznosulásához fűződő közérdek sokkal inkább megóvható olyan szellemitulajdon-kezelési szabályzatok elfogadása útján, amelyek elkészítését a szellemitulajdon-kezelési szabályzatok módszertani útmutatója is elő kívánja segíteni.

A fenti álláspontot támasztja alá a kincstári vagyonnal való gazdálkodásról szóló 58/2005. (IV. 4.) Korm. rendeletnek a vagyontárgyak kincstári vagyonkörbe kerüléséről szóló II. fejezete is. E kormányrendelet 3. §-ának (1) bekezdése ugyanis azt mondja ki, hogy a központi költségvetési szerv – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a dolog tulajdonjogát vagy a gazdálkodó szervezet részesedését szerzi meg az állam javára. A szellemi alkotásokról ez a jogszabály nem tesz említést.

5) A Tanács javasolja az állam innovációs célkitűzéseinek érvényesítése érdekében az Áht. kincstári vagyonra vonatkozó hivatkozott szabályainak felülvizsgálatát és a kutatóhelyeken létrejött szellemi alkotások tekintetében az innovációs törvényben megfogalmazott célokkal összhangban lévő újraszabályozását, mivel a fentiekben megfogalmazott problémakör csak jogalkotói lépéssel oldható meg.